

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/227/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614220956
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Slovinská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7614220956.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Slovinskej a sudkýň JUDr. Aleny Mikovej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu Q. M., H.. XX.XX.XXXX, C. Q.Á. XX, F., zastúpeného advokátom JUDr. Gabrielom Blehom, so sídlom ul. L. Déreza 2, Bratislava, proti žalovanému BENCONT COLLECTION a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692, v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a primeraného zadosťučinenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 30. mája 2019 č.k. 5C/130/2014-256

rozhodol:

M e n í rozsudok v napadnutom I. vyhovujúcom výroku tak, že žalobu z a m i e t a.

N e p r i z n á v a stranám sporu náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom uvedeným v záhlaví (v poradí druhým) I. výrokom uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 2.180 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, II. výrokom zastavil konanie v časti o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a III. výrokom nepriznal žiadnej zo strán náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie opätovne rozhodoval o nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatneného v rozsahu 2.180 € a nároku na primerané finančné zadosťučinenie pre spotrebiteľa podľa zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v sume 2.000 €, ktorý nárok žalobca odvodzoval zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere „dostupná pôžička“ č. 4328454009 uzavretej s právnym predchodcom žalobcu Poštovou bankou, a.s. dňa 23.7.2009 (ďalej aj „zmluva“). Žalovaný sa stal novým veriteľom pohľadávky na základe postúpenia pohľadávky pôvodného veriteľa na spoločnosť PRO CIVITAS, s.r.o., Bratislava, ktorá zanikla zlúčením so spoločnosťou aktuálneho žalovaného BENCONT COLLECTION, a.s., Bratislava. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobca odôvodnil tým, že svoj skutočný dlh zo zmluvy preplatil o viac ako 100 %, keď oproti poskytnutým finančným prostriedkom vo výške 2.000 €, na splnenie záväzku zo zmluvy poukázal až sumu 4.180 €, ktoré plnenie nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov označil za bezdôvodné obohatenie veriteľa, pretože bolo prijaté v rozpore s ustanoveniami o ochrane práv spotrebiteľa. Za neprijateľné zmluvné podmienky označil dohodu o zrážkach zo mzdy, rozhodcovskú doložku, tvrdil, že nebol náležite informovaný podľa § 4 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej zák. č. 129/2010 Z.z.) o úrokovej sadzbe, ktorá sa použije v prípade omeškania s plnením splátok a o následkoch nesplácania dlhu. S odkazom na § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sú neplatné právne úkony odporujúce zákonu a priečiace sa dobrým mravom, dovoľával sa aj neplatnosť zmluvy, keď úroky dohodnuté v zmluve vo výške 24% ročne považoval za neprimerané. Vzhľadom na zúfalstvo,

stres a útrapy, ktoré prežili spolu s matkou, žiadal tiež o primerané finančné zadosťučinenie, ktoré malo odrážať neprimerané stresové situácie spôsobené záväzkom zo zmluvy.

3. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom zo dňa 27.2.2018 č.k. 5C/130/2014-184 zastavil konanie o nároku žalobcu o zrušenie rozhodcovského rozsudku a určenie neplatnosti zmluvy a uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie v sume 2.180 € s tým, že o nároku na primerané finančné zadosťučinenie rozhodne dodatočne. Povinnosť žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia stanovil ako rozdiel medzi finančnou čiastkou, ktorá bola poskytnutá žalobcovi ako spotrebiteľovi vo výške 2.000 € a sumou 4.180 €, ktorú na plnenie dlhu žalobca poukázal. Povinnosť žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnil tým, že zmluva o spotrebiteľskom úvere spravujúca sa ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej zákon č. 258/2001 Z.z.) sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov, pretože v nej absentuje adresa, na ktorej mal spotrebiteľ uplatniť reklamáciu, a tak isto chýba údaj o členení splátky úveru na jednotlivé zložky. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 14. júna 2018 č.k. 2Co/136/2018-213 zrušil rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania a vrátil vec súdu na opätovné rozhodnutie vysloviac právny názor, že v zmluve je riadne označená adresa veriteľa, na ktorej je spotrebiteľ oprávnený uplatňovať reklamáciu, a v zmysle zásad eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva a s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/146/2017, podstatnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere nie je členenie splátky úveru na jednotlivé zložky, preto pre absenciu členenia splátok nemožno považovať zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie povinnosť opätovne rozhodnúť o nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a v prípade, ak dospeje k záveru o existencii neprijateľných zmluvných podmienok v zmluve, či absencii náležitostí zmluvy vyžadovaných zákonom č. 258/2001 Z.z. tieto zdôvodniť s prihliadnutím na obsah zmluvy a zásadu eurokonformného výkladu právnych noriem na ochranu spotrebiteľa, keď súd prvej inštancie bol tiež povinný rozhodnúť aj o nároku na primerané finančné zadosťučinenie žalobcu, pretože neboli splnené podmienky na vydanie čiastočného rozsudku.

4. V preskúmanom (v poradí druhom) rozsudku, súd prvej inštancie poukázal na obsah zmluvy „dostupná pôžička“, uzavretú medzi žalovaným a Poštovou bankou, a.s., na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver 2.000 €, ktorý mal vrátiť v 30-tich mesačných splátkach v hodnote 93,29 €, vždy do 23. dňa v mesiaci, počnúc 23.8.2009, s poslednou splátkou splatnou 23.1.2012. Ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) zmluvy zodpovedala hodnote 28,48 %, priemerná ročná percentuálna miera nákladov činila 21,67 %, úroková sadzba úveru predstavovala 24 % ročne. Výška nákladov spotrebiteľa spojených s úverom bola vo výške 703,26 €, celková čiastka, ktorú mal žalobca ako spotrebiteľ uhradiť činila 2.703,26 €. Berúc na zreteľ, že išlo o zmluvu uzavretú medzi fyzickou osobou spotrebiteľom na jednej strane a veriteľským subjektom-dodávateľom, ktorý mal v predmete obchodnej činnosti poskytovanie úveru, súd prvej inštancie posudzoval právny vzťah ako vzťah vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy podľa ustanovení § 52, § 53 Občianskeho zákonníka (OZ), ako aj ustanovení § 1 až § 4 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (zákon č. 258/01 Z.z.). Súd konštatoval, že zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti vyžadované ustanoveniami § 4 zákona č. 258/2001 Z.z., avšak dospel k záveru, že výška úrokovej sadzby v hodnote 24% je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je neplatná, z ktorých dôvodov hodnotil úver ako bezúročný a bez poplatkov. Súd poukázal na úrokovú mieru z úveru v obdobných záväzkoch, ako bola zmluva uzavretá so žalobcom, ktorá podľa štatistických údajov Národnej banky Slovenska, predstavovala v čase uzavretia zmluvy v mesiaci júl 2009 sadzbu 11,6 % ročne. Súd konštatoval, že neprimeranou a odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru, pričom v zmluve uvedený úrok z úveru 24% ročne hodnotil ako podstatne prevyšujúci úrokovú mieru z úverov obchodných bánk, a teda neplatný právny úkon, z ktorých dôvodov vznikol žalobcovi nárok na vrátenie toho, čo uhradil veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny. Majúc za zistené, že žalovanému bola poukázaná suma 2.000 €, pričom veriteľovi vrátil až 4.180 €, uložil žalovanému povinnosť na vrátenie peňažného plnenia titulom bezdôvodného obohatenia vo výške 2.180 €. V časti nároku žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie konštatoval, že toto nie je žiadnym spôsobom odôvodnené, jeho výška je tiež zjavne neprimeraná a súčasne žalovaný nebol ani dodávateľom, ktorý zodpovedal za obsah zmluvy, keďže so žalobcom zmluvu neuzatvoril, preto nie je ani vecne legitimovaný. S odkazom na uvedené rozhodol o zastavení konania v tejto časti nároku. Výrok o nároku na náhradu trov konania odôvodnil zásadou procesného úspechu strán sporu podľa § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (CSP), keď prihliadajúc na to, že úspech žalobcu a žalovaného bol zhodný, žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal.

5. Proti tomuto rozsudku v časti vyhovujúceho výroku a súvisiaceho výroku o nároku na náhradu trov konania podal včas odvolanie žalovaný, uplatniac všetky odvolacie dôvody, vyjmúc odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c/ CSP. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutom rozsahu tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania. Žalovaný hodnotil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako nedostatočne odôvodnené, nezrozumiteľné, a preto nepreskúmateľné, dôvodiac tiež nesprávnymi právnymi závermi. Nesúhlasil s tvrdením súdu, že výška úrokovej sadzby 24% odporuje § 39 OZ, a ide o neprijateľnú obchodnú podmienku, pretože nešlo o podstatné prekročenie úrokovej miery. To napokon vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5 Cdo 26/11, v ktorom najvyšší súd za neprímerane vysoké úroky považoval 4 až 5-násobok prekročenia obvyklej úrokovej miery. Podporne poukázal na aktuálne platné nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorý za najvyššiu prípustnú výšku odplaty považuje 2-násobok priemernej RPMN za predošlý kalendárny rok, v čase zmluvy bola hodnota priemernej RPMN 21,67% a jej dvojnásobok by činil až 43,34%, čo by zodpovedalo aj vyšším úrokom z úveru. Žalovaný tiež vzniesol námietku premlčania nároku žalobcu uvádzajúc, že žaloba bola doručená na súd 18.12.2014, pričom žalobca sa dozvedel o poskytnutí plnenia veriteľovi v deň uskutočnenia jednotlivkej platby, preto mu začala plynúť subjektívna premlčacia dvojiročná lehota v zmysle § 107 ods. 1 OZ v deň poskytnutia plnenia. Za premlčané preto bolo nutné považovať všetky platby uskutočnené žalobcom pred 18.12.2012.

6. Zástupca žalobcu vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, spravodlivé a zákonné potvrdiť. Uviedol, že záväzkový vzťah, z ktorého vyplýva nárok žalobcu vykazuje znaky porušenia viacerých ustanovení záväzných predpisov, porušuje zaužívané mravné zásady, nebola preverená bonita klienta pri poskytnutí úveru. Žalovaný sa len snaží bagatelizovať niektoré nekalé obchodné praktiky a obhajuje dohodnutý úrok vo výške 24 % ročne, hoci tento takmer 3-násobne prevyšuje úroky bežne poskytované komerčnými bankami. Nesúhlasil tiež s premlčaním nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia uvádzajúc, že ide o bezdôvodné obohatenie úmyselné, na ktoré sa vzťahuje 10-ročná premlčacia doba.

7. Výrok rozsudku o zastavení konania nebol predmetom odvolacieho prieskumu, pretože nebol odvolaním napadnutý, preto v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2, 3 CSP).

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného proti ostatným výrokom rozsudku ako podané včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods.1 CSP a contrario, v rozsahu danom § 379, § 380 ods.1, 2 CSP z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Pretože neboli splnené podmienky na potvrdenie, ani zrušenie rozhodnutia odvolací súd v súlade s § 388 CSP zmenil rozsudok v napadnutom rozsahu a žalobu zamietol.

9. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 9. apríla 2020 o 10.10 hod. v pojednávacej miestnosti č. 202/II. posch., pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v súlade s § 219 ods.1, 3 CSP.

10. Žalovaný uplatnil odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/ e/, f/,g/, h/ CSP. Skúmanie splnenia procesných podmienok v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP je úradnou povinnosťou súdu počas celého konania. Ide o podmienky, definované v § 161 ods. 1 CSP, za ktorých súd môže vo veci konať a rozhodnúť. Ak ide o odstrániteľnú podmienku, súd sa pokúsi odstrániť ju a v prípade neodstrániteľnej podmienky konanie zastaví. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vo všeobecnosti ide o taký postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia procesných práv priznaných jej v súdnom konaní na účely ochrany jej práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom dochádza tiež vtedy, keď súd nedostatočne odôvodní svoje rozhodnutie, ktoré nespĺňa požiadavky vymedzené § 220 ods. 2,3 CSP. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovaná manuálna povinnosť súdu a pod.). Nevykonanie relevantných navrhnutých dôkazov (odvolací dôvod v § 365 od. 1 písm. e/ CSP) je pochybením súdu vtedy, ak tento

dôkaz je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia. Vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania je úlohou a doménou súdu. Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. g/ CSP je daný vtedy, ak účastník oprávnene uplatní nové dôkazné prostriedky za splnenia podmienok upravených § 366 CSP (novoty v odvolacom konaní), z ktorých vyplynie skutkový stav, ktorý je v zrejmom rozpore so zisteným skutkovým stavom tvoriaci základ napadnutého rozhodnutia, teda je zrejmé, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav, ktorý ako základ rozhodnutia neobstojí. Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP je v praxi vykladaný tak, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení súd vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil právny predpis iný, než ktorý použiť mal alebo ak síce použil správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

11. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom naplnil odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, keď rozhodnutie súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci.

12. Ostatné odvolacie dôvody uplatnené žalovaným neboli dané. Odvolací súd z obsahu spisu nezistil, aby pre konanie pred súdom prvej inštancie neboli splnené potrebné procesné podmienky a žalovaný ich absenciu ani nekonkretizoval. Odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/ CSP nie sú dané, pretože preskúmaní rozhodnutia súdu a konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo odvolací súd nezistil žiadne procesné vady, v dôsledku ktorých by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces ani iné vady konania, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Podľa názoru odvolacieho súdu odvolací dôvod podľa ustanovenia 365 ods. 1 písm. e/ CSP nebol naplnený, pretože nedošlo počas konania pred súdom prvej inštancie k nevykonaniu takých stranou sporu navrhnutých dôkazov, ktoré by boli spôsobilé preukázať právne významnú skutočnosť. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy hodnotil podľa § 191 ods. 1, 2 CSP, t.j. každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomných súvislostiach, pričom prihliadol starostlivo na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, v hodnotení jednotlivých dôkazov nebol zistený žiaden logický rozpor, preto nebol naplnený ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP.

13. Aj keď žalovaný tvrdil tiež existenciu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. g/ CSP, nevedol žiadne také dôkazné prostriedky, u ktorých by tvrdil a preukázal existenciu podmienok spĺňajúcich predpoklady uplatnenia novôt podľa § 366 CSP, teda že ich bez svojej viny nemohol uplatniť už v konaní na súde prvej inštancie. Preto ani tento odvolací dôvod nebol daný. Súdna konanie sa spravuje zásadou koncentrácie procesných úkon strán sporu, keď procesné strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany v lehotách určených súdom (§153 CSP), najneskôr však v lehote určenej zákonom (§ 154 CSP). Žalovaným uplatnená námietka premlčania má povahu hmotnoprávnej námietky, ktorá ako prostriedok procesnej obrany bola uplatnená žalovaným až v podanom odvolaní, aj keď v súlade s § 154 CSP žalovaný bol povinný uplatniť svoju procesnú obranu najneskôr do vyhlásenia uznesenia súdu prvej inštancie o skončení dokazovania. Z konania nevyplývajú žiadne prekážky pre žalovaného, ktoré by mu objektívne bránili v uplatnení tohto procesného prostriedku obrany už v konaní prvoinštančnom, a ani v podanom odvolaní žalovaný také skutočnosti neuvádza. Na hmotnoprávnu námietku žalovaného preto odvolací súd v konaní neprihliadal, keďže táto bola uplatnená oneskorene a pre jej zohľadnenie v odvolacom konaní neboli splnené podmienky § 366 CSP.

14. Odvolací súd v súlade s § 382 CSP vyzval procesné strany na vyjadrenie k ustanoveniam všeobecne záväzných predpisov, ktoré neboli pri rozhodovaní súdu prvej inštancie použité, a pre rozhodnutie veci boli rozhodujúce. Strany sporu boli vyzvané na vyjadrenie k aplikácii ustanovení platných v

čase uzavretia zmluvy (23.7.2009) a to § 53 ods. 6 OZ, § 3, § 7a zákona č. 258/2001, nariadeniu vlády SR č. 238/2008 Z.z., ktorým sa ustanovila výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru, ako aj k oznámeniu Ministerstva financií SR o maximálnej výške odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru za I. štvrťrok 2009, ktoré informácie sa vzťahovali na zmluvy uzavreté v čase od 16. 5. 2009 do 15. 8. 2009.

15. Žalobca sa k výzve odvolacieho súdu nevyjadril.

16. Žalovaný vo vyjadrení poukázal na fakt, že v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení odplata nesmie podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery v mieste bydliska spotrebiteľa v čase uzavretia zmluvy, pričom v zmysle § 3 ods. 10 zákona č. 258/2001 Z.z. odplata nesmie prevýšiť výšku ustanovenú nariadením vlády. Výška odplaty uvádzaná v zmluve predstavovala 28,48 %, pričom maximálna výška odplaty uvedená v informáciách Ministerstva financií SR za príslušný štvrťrok predstavovala odplatu v hodnote 43,34 %.

17. V konaní nie je sporné, že žalobca uplatňuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia zo spotrebiteľskej zmluvy založenej na zmluve o pôžičke uzavretej v zmysle ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z.. Bolo tiež preukázané, že zmluva „dostupná pôžička“ uzavretá dňa 23.7.2009, obsahuje všetky podstatné náležitosti vyžadované zákonom č. 258/2001 Z.z.. Žalobca mal povinnosť splatiť svoj úver v lehote do 23.1.2012 v splátkach vo výške 93,29 € mesačne vždy do 23. dňa v mesiaci počnúc 23.8.2009, pri hodnote úrokovej sadzby 24 % ročne, ročná percentuálna miera nákladov zmluvy činila 28,48 % a priemerná RPMN predstavovala 21,67 %. Z konania vyplynulo, že žalobca sa dostal s úhradou záväzku do omeškania počnúc splátkou splatnou v októbri 2009, následne po postúpení pohľadávky poukazoval splátky novému veriteľovi podľa dohody vo výške 100 €, avšak až od augusta 2010. Žalobca svoj nárok zakladal na tvrdení, že oproti sume poskytnutých finančných prostriedkov v rozsahu 2.000 €, žalovanému vrátil až 4.180 €, čo hodnotil ako neadekvátne plnenie a následne v konaní namietal neprimeranosť úrokovej sadzby 24 % ročne.

18. Úprava spotrebiteľsko-dodávateľských vzťahov podlieha zvýšenej ochrane slabšej strany sporu - spotrebiteľa aj z pohľadu dodržiavania zákonných limitov na výšku odplaty žiadanej veriteľom. V čase uzavretia zmluvy výšku odplaty upravoval § 53 ods. 6 OZ tak, že ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov a nejde o spotrebiteľský úver podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, nesmie odplata prevyšovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery v mieste bydliska spotrebiteľa a v čase uzavretia zmluvy. Citované ustanovenie sa teda vzťahovalo len na tie zmluvy, ktoré sa nespravovali ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. V prípadoch, o aký išlo aj v prejednávanej veci, keď nárok vyplýval zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na ktorú sa aplikovali ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch, sa posudzovanie primeranosti odplaty spravovalo § 3 zákona č. 258/01 Z.z., podľa ktorého, odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nesmie prevýšiť výšku ustanovenú nariadením vlády. Ak v zmluve o spotrebiteľskom úvere odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru prevyšovala výšku stanovenú nariadením vlády, bola dohoda o odplate neplatná v rozsahu, v ktorom tomuto ustanoveniu odporuje, ak ten, kto je touto zmluvou dotknutý sa neplatnosti dovoľá (§ 3 ods. 10,11 zákona č. 258/01 Z.z.).

19. V danom prípade bolo preto podstatné skúmať, či došlo k takej dohode strán sporu v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorý sa odchyľoval od podmienok upravujúcich výšku odplaty vyplývajúcej z vyššie citovaného ustanovenia § 3 zákona č. 258/2001 Z.z.. Výšku odplaty v zmluvách o spotrebiteľskom úvere v čase vzniku záväzku žalobcu upravovalo nariadenie vlády SR č. 238/2008 Z.z. Podľa § 1 ods. 1 nar. vlády č. 258/2001 Z.z. výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru, s výnimkou úveru na kreditné karty, nesmie prevýšiť sumu, ktorá zodpovedá dvojnásobku priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov pre príslušný typ spotrebiteľského úveru platnej ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zverejnenej podľa § 7a ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z., a súčasne nesmie prevýšiť sumu, ktorá zodpovedá štvornásobku hodnoty váženého priemeru priemerných hodnôt ročnej percentuálnej miery nákladov a priemernej úrokovej miery za všetky typy spotrebiteľských úverov platnej ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zverejnenej podľa § 7a ods. 2 zákona č. 258/2001. Informácie o výške odplaty z novoposkytnutých spotrebiteľských úverov zverejňovalo v súlade s § 7a zákona č. 258/2001 Z.z. Ministerstvo financií SR alebo Národná banka SR. Pre zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavreté v čase od 16.5.2009 do 15.8.2009 Ministerstvo financií SR zverejnilo v súlade s povinnosťou vyplývajúcou z § 7a zákona č. 258/2001 Z.z. maximálnu výšku odplatu za poskytnutie

spotrebiteľského úveru vypočítanú zo súhrnných údajov o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi, a to u spotrebiteľských úveroch splatných v rozmedzí od 1 do 5 rokov poskytnutých vo výške od 1.500 do 6.500 € v hodnote RPMN 43,34 %.

20. Vychádzajúc z úpravy posudzovaných zmluvných podmienok, pri dojednanej ročnej úrokovej sadzbe spotrebiteľského úveru 24%, maximálna výška odplaty vo vyjadrení RPMN (zohľadňujúca tiež úroky z úveru a ďalšie náklady spojené s úverom) predstavovala 28,48 %, priemerná hodnota RPMN činila 21,67 %. V uvedenom prípade preto odplata dohodnutá v zmluve neprekročila zákonné obmedzenia (RPMN 43,34%), ani nedošlo inak k podstatnému prekročeniu odplaty požadovanej na finančnom trhu, z ktorých dôvodov nebolo možné uvažovať o neplatnosti dohody o nároku na úroky z úveru. Aj v prípade, ak by sa posudzovala primeranosť dohodnutej odplaty len vo väzbe na priemernú úrokovú sadzbu 11,6 % ročne, nie je možné uzavrieť, že išlo o neadekvátne požadované úroky z úveru v zmysle § 39 OZ, keďže išlo o úver nezabezpečený, ktorého splatnosť sa predpokladala v krátkej lehote (30 mesiacov), a navýšenie dosahovalo akceptovateľnú dvojnásobnú hodnotu priemernej úrokovej miery, čo zodpovedalo nákladom spotrebiteľa v rozsahu 703,26 €. Primeranosť odplaty je možné hodnotiť vždy len z ohľadom na okolnosti, aké tu existovali v čase vzniku právneho úkonu, nie ktoré k nim pristúpili dodatočne. Je preto bez právneho významu, či dohodnutá úroková sadzba úveru sa v neskoršom období mohla javiť ako vysoká, vzhľadom na zmenu zákonnej úpravy, či trhových podmienok. Pokiaľ žalobca uhradil na svoj záväzok viac ako pôvodne očakával, stalo sa tak v dôsledku porušenia jeho povinnosti na riadne a včasné plnenie splátok dlhu. Tak, ako to zdôraznil odvolací súd už v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí, len samotný fakt, že oproti poskytnutej finančnej čiastke 2.000 €, žalobca zo zmluvy uhradil až sumu 4.180 €, neznamená, že sa jednalo o plnenie z neplatnej zmluvy, či zmluvy založenej na existencii neprijateľných zmluvných podmienok, keď je potrebné prihliadnuť na nespornú okolnosť, ktorou bolo porušenie povinností žalobcu ako dlžníka riadne a včas plniť záväzky zo zmluvy. Omeškanie dlžníka prirodzene vyústilo aj do sankcií, s ktorým zákon spája nárok na úroky z omeškania. Oneskorené uhrádzanie dlhu tak celkom prirodzene spôsobilo nárast príslušenstva pohľadávky a jeho výsledkom bolo aj viacnásobné preplatenie istiny, o sumu vyššiu, ako by tomu bolo pri riadnom a včasnom uhrádzaní záväzku. Prípadné zanedbanie povinnosti veriteľa na starostlivé preskúmanie pomerov dlžníka nemá samo osebe vplyv na povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté finančné prostriedky vrátane úrokov, ktoré boli dojednané v zákonných medziach. Porušenie povinnosti veriteľa zaoberať sa majetkovou situáciou na strane dlžníka nanajvýš ovplyvňuje právo veriteľa žiadať dlžníka o jednorazovú úhradu dlhu. V zmysle zásady „pacta sunt servanda“, teda že zmluvy sa musia dodržiavať, povinnosť dlžníka na vrátenie dlhu ostáva zachovaná bez ohľadu na jeho sociálne pomery, pokiaľ nedôjde k inej dohode s veriteľom.

21. Rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že zmluva uzavretá so žalobcom je bez úrokov a bez poplatkov z dôvodu neprimeranej odplaty, čo malo zakladať nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, bolo zohľadňujúc vyššie uvedené založené na nesprávnom právnom posúdení vecí, keď súd aplikoval nenáležitú právnu úpravu, a dopustil sa tiež nesprávnej interpretácie použitých právnych ustanovení. Odvolací súd preto rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobu zamietol v súlade s § 388 CSP.

22. Výrok rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania vyplýva z § 396 ods. 1,2 CSP v spojení s § 257 CSP. Aj keď žalobca je v konaní neúspešnou stranou sporu, súd mu neuložil povinnosť k náhrade trov konania procesne úspešnému žalovanému, prihliadajúc na postavenie žalobcu ako spotrebiteľa so slabšími sociálnym zázemím. Omeškanie žalobcu s plnením záväzku z posudzovanej zmluvy bolo ovplyvnené jeho nepriaznivými finančnými pomermi, a malo súčasne za následok, že oproti pôvodne dohodnutej sume 2.700 €, ktorú bol povinný vrátiť z uzavretej zmluvy, zaplatil veriteľovi z dôvodu omeškania už sumu 4.180 €. Podľa výpisu Sociálnej poisťovne bol žalobca v zamestnaneckom vzťahu do 30.6.2018, naposledy s vymeriavacím základom na úrovni cca 120 €. Niet tak sporu, že osobné majetkové pomery žalobcu sú v pomere k postaveniu žalovaného neporovnateľne negatívnejšie. Zatiaľ čo žalovaný - veriteľ získal svoje plnenie zo zmluvy, disponuje dostatočným majetkovým zázemím ako nebankový subjekt na uplatňovanie nárokov v konaní pred súdom, keď z rozhodovacej činnosti súdu je známe, že za odplatu nadobúda pohľadávky voči iným dlžníkmi zo spotrebiteľských zmlúv, a teda nepriznaním náhrady trov konania mu nemôže vzniknúť zásadná ujma na jeho právach, či právom chránených záujmoch, záväzok žalobcu na náhradu trov konania by predstavoval ďalšiu ťarchu v už aj tak ťaživej osobnej situácii žalobcu, čo sa vo vzájomnom pomere medzi stranami javí ako nespravodlivé. S prihliadnutím na tieto skutočnosti v súlade s Čl. 2, Čl. 6 Základných princípov CSP odvolací súd

považoval za dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré výnimočne podľa § 257 CSP stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).